

אורות השבת

גליון מס'
1147

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
וירא

עורך
הרב עוזיאל אדרי

מתורתו של רב העיר מו"ר הגאון רבי יהודה דרעי זצוק"ל

חסד לאברהם

וַיִּטַּע אֶשֶׁל בְּבָאָר שְׁבַע וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי עוֹלָם
(בראשית כא, לג)

ויקרא שם: על ידי אותו אשל נקרא שמו של הקב"ה אלוה לכל העולם...
(רש"י)

המתבונן בפרשתנו יראה, עד היכן מגיע כוח מידת החסד - לכוף את מידת הדין. וכה הם תוכן דברי המדרש שוחר טוב על התהלים (פרק לו): שאל אברהם את מלכי צדק, במה זכיתם לצאת מן התיבה. אמר לו בצדקה שהייתם עושים עם החיה הבהמה והעוף, שלא הייתם יושבים כל הלילה, ונותנים להם את מזונם. באותה שעה אמר אברהם, מה אלו אילולא שעשו צדקה עם הבהמה חיה ועוף, לא היו יוצאים משם. אני אם אעשה עם בני אדם שהם בדמות וצלם של מלאכים, על אחת כמה וכמה שאנצל מן הפנעים, מיד ייטע אשל בבאר שבע, עכ"ל. הרי לפנינו מפורש, שנח ובניו לא היו ניצלים מפורענות המבול, אילולא שעשו חסד עם החיה והבהמה. ויש להתבונן נוראות, הלא נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, ובמשך מאה ועשרים שנה עורר את העם בתשובה כדי להצילם מהמבול, ועם כל זה הוא עצמו ניצל רק בזכות מידת החסד. וכזאת יש להשתומם על אברהם אבינו ע"ה, אשר הקים מפעל חסד - ייטע אשל, כדי שיאנצל מן הפנעים. וכי כל מעשיו הנשגבים ובכללם זיכוי הרבים - אברהם מגייר את האנשים, ושרה מגיירת את הנשים, אין בהם די כדי להצילו מן הפנעים, עד שביקש להסתופף מפני הזעם - בצילה של מידת החסד.

וגדולה מזו, יש לנו ללמוד מפרשת דור הפלגה, כפי שהיא ערוכה בתורה (בראשית יא, ד-ח): 'ויאמרו הבה נבנה לנו ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוך על פני כל הארץ, ויחד ויהיה שם אחד'. ויחדו הם ראו את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם. ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם וזה החילם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמרו לעשות. הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו ויפץ ה' אותם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות העיר'. והנה פרשה זו, קשה מאוד להולמה מתחילתה ועד סופה, וכי התורה עוסקת בטיפשים אשר ביקשו לבנות מגדל כדי להגיע לשמים ולהילחם במלכו של עולם. וביותר לפלא, מדוע הקב"ה כביכול חשש מביצוע מזימתם, עד שמיחר לבלבל את שפתם ולהפיצם על פני כל הארץ. זאת ועוד, מדוע ביקש להפסיקם מיד, וכי נבצר מאתו יתברך להענישם ולהפיצם על פני כל הארץ גם אחרי שיבנו את המגדל.

וכבר הורונו המורים שבמקום פליאה נשגבה, זהו האות שלא זיכנו להבין עומק הענין. ואכן המענין שם האמורה בפרשה זו, עכ"ל (ענין שם בפירוש האבן עזרא, הכלי יקר, ואור החיים, ועוד).

ומכלל זה אתה למד, שאילו היה עולה בידם להשלים את מזימתם, לא היה הקב"ה מענישם - לפורם על פני כל הארץ. שהרי מקרא מלא הוא 'ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמרו לעשות' - מפני ישעם אחד ושפה אחת לכולם. אלא שעדיין יש לתמוה, וכי מה ערך יש למידה זו של חסד, כאשר כל מגמתה היא להחזיר כפירה בעולם.

וזהו לענין עומק דברי בעל התומך דבורה (פ"א ד"ה הי"א): 'חסד לאברהם, הם המתנהגים בעולם לפנים משורת הדין, גם הקב"ה מתנהג עמם לפנים משורת הדין ואינו מעמיד עמם הדין על תקפו אף לא בדרך היושר, אלא כנסע עמם לפנים מן היושר כמו שהם מתנהגים. והיינו חסד לאברהם, הקב"ה מתנהג במידת החסד עם אותם שהם כמו אברהם בהתנהגותו, עכ"ל. והן הם דברי התנא דבי אליהו (רבה פרק י): 'אין לך סם חיים למלאך המות אלא מידת הצדקה בלבד'. ומכאן יסדו הגר"א והחפץ חיים את קביעתם החדה: 'צדקה מועילה יותר מכל דבר... ואין דבר שמועיל בעולם יותר מזה'.

ודע שאמנם כל האמור לעיל אודות מעלת מידת החסד קאי נמי בכל ענייני החסד הגשמיים כגון אכילה ושתיה וכו', מכל מקום גדול מעלתה שבעתיים אם תכליתיה היא לקרב את ליבותיהם של ישראל לאביהם שבשמים, שכן בענין 'אשל אברהם' מפורש בתורה 'ויקרא שם בשם ה' אל עולם', ומבואר ברש"י: 'על ידי אותו אשל נקרא שמו של הקב"ה אלוה לכל העולם, לאחר שאוכלים ושותים אמר להם ברכו למי שאכלתם משלו, סבורים אתם שמשלי אכלתם, משל מי שאמר והיה העולם אכלתם'. הרי לפנינו שכל מגמתו של אברהם אבינו ע"ה בנטיית האשל, היתה להאדיר ולהאזיח את שמו של הקב"ה בעולם.

ומי לנו גדול בזה כרבינו מרן 'מאור ישראל' זצ"ל, שכן לא 'אשל' אחד בבאר שבע נטע רבינו, אלא בכל עיר ועיר נטע 'אשל': הקים בעשר אצבעותיו ישיבות וכוללים, בתי כנסיות ובתי מדרשות, מקוואות טהרה וקרנות חסד, תלמודי תורה ובתי חינוך לבנות ורשת שיעורי תורה, הפזורים בכל רחבי הארץ והעולם. וכל מגמתו בזה היתה להאדיר את שמו של הקב"ה בעולם. ואכן איך הסופר אשר יוכל לתאר ולחרוט בקולמוסו כמה מאות אלפי בני ישראל זכו להתקרב לאבינו שבשמים בזכות מפעליו הכבירים של כב' רבינו זצ"ל, וכמה פורעניות המתרגשות לבוא בעולם נמנעו בזכות מידתו חסדיו המופלגים, כמבואר באורך מאמר זה. אך נחמתנו הגדולה, שהותיר לנו ברכה את כל מפעליו הפורחים ומשגשגים מיום ליום.

אמ"ק סיפוח "אורות הפלאה"

דבר יו"ר המועצה הדתית

עין טובה מביאה ברכה

בפרשת וירא אנו לומדים מאברהם אבינו את מידת החסד וההכנסת אורחים. למרות שהיה ביום השלישי למילתו וסבל מכאבים, הוא רץ לקראת שלושת האורחים כמו שנאמר: 'וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים... וַיֵּרָץ לִקְרָאתָם. חז"ל מלמדים שאברהם לא רק נתן אוכל ומים - אלא עשה זאת בשמחה ובזריזות, וזו הסיבה שהקב"ה גמל לו מידה כנגד מידה: הוא זכה לבן, לישועה, ולשכינה בביתו. מכאן אנו למדים שכאשר אדם עושה חסד בלב טוב ובפנים מאירות, הוא לא רק עוזר לאחרים - אלא מושך ברכה לעצמו ולביתו. הכנסת אורחים אמתית איננה רק מעשה, היא גישה של אהבה, שמחה וראיית טוב בכולם.

הרבנית אסתר אלון ואמנון
עופר כרדי

יו"ר המועצה הדתית באר שבע

דבר העורך

אליהו מלאך הברית

'וירא אלו ה' באלוני ממרא' (יה, א). אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למילתו היה. רבי שלמה קלוגר זצ"ל הוזמן להיות סנדק בברית מילה, אבי הילד היה מוטל גוסס במיטתו, ובמקרה כזה נהגו לעכב את ברית המילה עד אחרי מיתת האב, כדי שיוכלו לקרוא לילד על שמו. אולם רבי שלמה ציווה להזדרז ולמול מיד את התינוק, והנה זה פלא קרה נס גדול והאב קם מחוליו. אמר רבי שלמה, המלאך שנשלח לרפא את אברהם הלך להציל את לוט. ולמה לא נשלח לו מלאך מיוחד, אלא שלא היו זכויות ללוט כדי לשלוח לו מלאך, אבל כשכבר נשלח מלאך לרפא את אברהם, שלחוהו גם להציל את לוט. 'אף כאן, אליהו הנביא כבר הגיע לברית המילה הוא ריפא אגב כך גם את האב'.

הרבנית אסתר אלון ואמנון

הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וקי"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	וירא
הפטרה:	ואשה אחת
כניסת השבת:	16:29
יציאת השבת:	17:19
רבנו תם:	17:55

אורות הכשרות

הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
מחלקת הכשרות

ישנן סופגניות עם מילוי/ציפוי חלבי

הדומות מאד לסופגניות פרווה

לכן יש להקפיד ולברר האם הסופגניה היא פרווה או חלבי

כדי לא להיכשל באכילת בשר וחלב

יש לשים לב!

בסופגניות החלביות ישנן כאלו עם אבקת חלב נוכרי

למען הסר מכשול

**לידיעת הציבור ישנו ירק הארוז בשקיות
והוא אינו מפוקח הילכתית מבחינת חרקים.**

**אשר על כן, אנו ממליצים לציבור
לעקוב ולבדוק היטב כל מוצר בפני עצמו
שהוא נושא את הכיתוב
"נקי מחרקים".**

והשי"ת יצילנו מטעויות ושגיאות

לשאלת רבים

**עקב פניות רבות של תושבים הרינו להזכיר כי כל עסק
מכל סוג שהוא אשר אינו מחזיק תעודת כשרות מקורית
בתוקף עם חתימה וחותמת בצירוף הלוגו
אינו עומד תחת פיקוחינו ואין אנו אחראים לנעשה במקום**

הבהרה

איננו נותנים תעודת כשרות לעסק

אשר פועל ומתנהל בבית פרטי

אי לכך: כל שרותי מזון מכל סוג שהוא

שיוצאים מבית פרטי

אינם עומדים תחת השגחתנו ופיקוחינו

ואיננו אחראים כלל וכלל לכל הנעשה במקום

חובה לדרוש תעודת כשרות

מבעל עסק המזון

ידע הציבור להיזהר ולהישמר

אורות הפרשה

פנויה אתה

'וירא אליו ה' באלוני ממרא' (יח, א). פירש רש"י לבקר את החולה. אמר רבי חמא בר חנינא יום שלישי למיתו היה ובא הקב"ה ושאל בשלומו. במסיבת חסידים אמר חסיד אחד: כמו שלברית נכנס התינוק ללא גאוה וללא כוונות ופניות זרות, כך ייכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים. נענה חסיד שני ואמר: כשם שנכנסים לברית כדי לחדול מלהיות ערל ולהיות יהודי, כך נכנסים לתורה לחופה ולמעשים טובים לשם מטרה זו.

להעביר את ההתרשלות

'וישכם אברהם בבוקר' (כב, ג). בתחילת טור אורח חיים נאמר "אינו דומה ישיבת אדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כמו שהוא לפני מלך גדול". לאחר התבוננות בזה פעם אחת שעה ארוכה, הרי בכל פעם שיחיה צורך בחיזוק מידת הזריזות, יזכיר לעצמו התבוננות זו. מידת ההתרשלות, כמו שאר המידות שאינן טובות, יש להעבירה מכול וכול, ואופן העברתה הוא בהגברת המידה ההפכית, שהיא מידת הזריזות, להיות זריז בכל ענייניו. ההתחלה בזה היא בקבלת עול, אך במשך הזמן יתרגל להיות זריז.

עד העקב

'עקב אשר שמע אברהם בקולי' (כב, יח). אומר בעל התניא זיע"א על ידי ניסיון העקדה ושאר הניסיונות, הרגיש אברהם את ציווי הקב"ה בכל ציור הקומה שלו, מראשו ועד עקב רגליו "עקב" מלשון עקב הרגל.

תמיד מוכן

'ויאמר אליו: אברהם, ויאמר הנני' (כב, א). אומר הרבי הרי"צ על מענה אברהם "הנני" מפרש רש"י כך הוא עניינתם של חסידים, לשון ענוה הוא ולשון זימון. מדברי רש"י אפשר ללמוד כיצד חסידים צריכים להתנהג. תמיד עניינתם היא "הנני" תמיד הם מוכנים ומזומנים.

בלי שאלות

'ויאמר קח נא את בנך את יחידך' (כב, ב). אומר הרבי ה'צמח צדק' זיע"א עיקר ניסיון העקדה לא היה עניין מסירת הנפש שבו, כי לגבי אבותינו הקדושים, ש"הן הן המרכבה", אין זה דבר גדול כל כך. עיקר הניסיון שלא להרהר אברהם אחר מידותיו של הקב"ה, שאף שהבטיח לו "כי ביצחק יקרא לך זרע", מכל מקום אברהם לא שאל שאלות ולא הרהר כלל אחר דברי ה', אלא לקח את בנו יחידו לעקדה.

הקרבה מתוך אהבה

'קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת' (כב, ד). אומר ה'חידושי הרי"ם' זיע"א "אשר אהבת" אברהם נצטווה שלא יבטל חלילה את האהבה לבנו בגלל ציווי ה'. שלא יקיים את הציווי מתוך קשיחות לב, אלא יביאו לעקדה עם כל האהבה לבנו.

במרוץ נעורים

'ויקח את שני נעריו אתו' (כב, י). אומר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א "שני נערינו" היינו שלקח את שנות נעוריו, כשהלך אברהם לעקדה, לניסיון קשה, לקח אתו את האומץ והזריזות, הלחץ וההתלהבות של ימי הנעורים.

התלהבות שלא פגה

'ביום השלישי וישא אברהם את עיניו' (כב, ד). אומר רבי מנחם מנדל מקוצק זיע"א גדולתו של אברהם בעקדה הייתה בזה, שגם ביום השלישי עדיין לא פגה התלהבותו, שכן בהתלהבות רגעית אין הניסיון גדול כל כך, אבל אצל אברהם, גם ביום השלישי, אחרי טלטולים, מעצורים ועיכובים, עדיין לא נחלש המרץ, אלא "ויישא אברהם את עיניו", הוא עדיין היה במצב של עלייה והתנשאות.

הזריזות כלי להצלחה

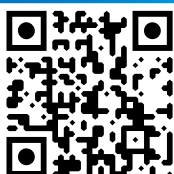
'וישכם אברהם בבוקר' (כב, ג). הרבי אומר ההצלחה בלימוד תלויה במידה ידונה בלימוד מתוך זריזות. כאשר לומדים בזריזות בשמחה ולא בהתרשלות, רואים הצלחה רבה יותר. כאומרים ז"ל **במדרש תנחומא** על שבחם של ישראל, שהביאו את כל הדרוש למלאכת המשכן בשני ימים. לכאורה לא הייתה תועלת במהירות זו, שהרי מלאכת המשכן נסתיימה בכ"ה בכסלו, וגם אז לא הוקם מיד אלא בראש חודש ניסן. אלא למדים מכך עד כמה יקרה מידת הזריזות.

לחפזת בחוץ

'והוא יושב פתח האהל' (יח, א). אומר ה'אמרי מהרא"ק' פירש רש"י לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו. יש עניינים הנוגעים דרך קבע ואינם מתביישים לבקש לחם, להם לא צריך לחכות בפתח הבית. אבל יש עניינים שקשה להם להתפרנס מצדקה, הם ניגשים לדלת בהיסוס ומתוך לבטים קשים. יש צורך לחכות להם בחוץ ולהכניסם הביתה.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה לרפואת הרה"ג יוסף דהאן שליט"א בן רחל בתוך שאר חולי עמו ישראל

**לרשימת העסקים
הכשרים בעיר
סרקו את הברקוד:**

דבר רבני השכונות

הרה"ג אברהם טריקי שליט"א
רב שכונה ד' ורב חברה קדישא ב"ש

קיום מצוות בכל מצב

"וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום" (י"ח,א)
רש"י אומר הוא שנתן לו עצה על המילה ורבותינו שאלו איך אברהם אבינו ע"ה לא עשה ברית מילה עד ששאל לממרא! יש כמה תשובות לזה מאן דאמר שלא נתן לו עצה - אלא עצה - מין עשב הנזכר במשנה במסכת שבת ששמים על החתך של הברית ונתרפא ויש מאן דאמר למה שאל בעצתו של ממרא! בכדי לנסות את החברים שלו איזה מהם נותן לו עצה טובה - ענר - אמר לו - אתא אדם זקן ואל תסכן את עצמך - אשכול - אמר לו - אתה תהיה חרפה נגד העמים וילעגו ממך - אבל ממרא - אמר לו אם הי' יתברך אמר לך לעשות תעשה מיד ואל תשאל לאף אחד ויש מאן דאמר שאברהם אבינו היה לו ספק אם יעשה ברית מילה הוא לבד ואחרי שיתרפא יעשה לבני ביתו, אברהם אבינו שאל לעצמו! אם יעשו כולם ברית יבואו עליהם האויב ויעשו אתם מלחמה ולא רצה לסמוך על הנס כמו שאמרו חז"ל אין סומכין על הנס או נאמר מאחר שה' בעצמו אמר לו לעשות ברית מילה היה יכול לסמוך על הנס ולכן התייעץ עם ממרא ולכן ממרא אמר לו לעשות ברית הוא וכל אנשי ביתו ביום אחד וכך עשה כמו שכתוב וכל אנשי ביתו נמולו איתו.

כתוב בפרשה "ואקחה פת לחם וסעדו לכם אחר תעבורו כי ע"כ עברתם ע"ע ויאמרו כן תעשה כאשר דברתי" (י"ח, ה') חז"ל רמזו בראשי תיבות והם כדלקמן: **ואקחה פת לחם** בראשי תיבות - ולפני, אכילתך, התר, חגורתך, קשר, פן, תבוא, לידי, חולי, מעיים.

ולכן אמרו חז"ל שאסור לאדם לאכול ולשתות בעמידה או בהליכה מפני שיכול לבוא לידי חולי מעיים כי האוכל יורד ומכביד על המעיים ולכן שומר נפשו ירחק מהם!

ועוד כתוב "וירא אליו באלוני ממרא" וכו'. אמר לו השם יתברך לממרא: "אתה נתת לאברהם עצה למול למול חייך שאיני נגלה אליו לא בפלטיין של ענר ולא בפלטיין של אשכול אלא בפלטיין שלך" וזהו שכתוב באלוני ממרא (בראשית רבה מ"ב, י"ד) נועד אברהם להתייעץ עם שלשת ידידיו והם ענר אשכול וממרא וכל אחד מהם השיא לו עצה אחרת:

ענר ר"ת - עיני נפש רע

אשכול ר"ת - אחי שונאים כבירים ועצומים לך

ממרא ר"ת - מול מהר רופאך אל

ועוד כתוב "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו ויקח את שני נערי איתו", **אפשר ללמוד מוסר גדול על הפסוק הזה** - על בעלי תשובה, רבותינו אמרו שהאדם חי בעולם הזה שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה, וכל השנים הללו הם כמו יום אחד כמו שכתוב בתהילים (צ', ד') כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור ואשמורה כלילה והשבעים שנה הם כיום אחד עד גיל 53 שנים נקראים בוקר 35 שנים אחרונות נקראים ערב ולכן אמרו רבותינו ז"ל שהתשובה המעולה שאדם צריך לעשות היא 35 שנים ראשונות שאדם עוד צעיר יש לו כח להתגבר על יצרו וחז"ל ז"ל אמרו שגם התשובה של 35 שנים אחרונות שאדם חוזר בהם בתשובה מתקבלת כמו שכתוב וזכור את בוראך בימי בחורותך ועוד תשב אנוש עד דכא ותאמר שובו בני אדם רק חז"ל אמרו שלא דומה התשובה של אדם צעיר וחוזר בתשובה למי שכבר זקן וזוהו נבין את הפסוק בו התחלתי וישכם אברהם בבוקר וכו' דהיינו 35 שנים ראשונות כמו שאמרו רבותינו בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו מאיפה לומדים! מהפסוק עקב אשר שמע אברהם בקולי וכו' אברהם אבינו חי 175 ואם נוריד מהם 172 שנים שעבד את בוראו נשאר 3 שנים ולכן ראוי שאברהם אבינו עבד את בוראו בשנים הראשונות שלו ולכן זה מה שכתוב וישכם אברהם בבוקר דהיינו בעודו צעיר ויחבוש את חמורו דהיינו חבוש את החומר שלו את היצר הרע ויקח את שני נערי איתו דהיינו את השנים של נעורו.

יהי רצון שה' יתברך יפתח לבנו בתורתו ואהבתו ושיהיו כל מעשינו לשם שמים.

בברכת ליל ליל וקבוצ
הרב אברהם טריקי

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל

"הלכות ברכת הגומל" - ב'

ש - מה הגדרת חולה שנתרפא, אשר חייב בברכת הגומל?

ת - כל חולה שנתרפא אפילו מחולי שאין בו סכנה, אשר היה מרותק למיטתו שניים או שלושה ימים עקב חוליו, מברך הגומל לאחר שהחלים לגמרי מחוליו.

ש - האם יש זמן קצוב לברכת הגומל?

ת - יש אומרים שצריך לברך הגומל תוך שלושה ימים מיום שנתחייב בברכה, ויש אומרים שיכול לברך עד חמשה ימים. ולכתחילה טוב ונכון שלא לאחר יותר משלושה ימים, כדי לצאת ידי חובת כל הדעות. ועל כל פנים אם איחר את הברכה מכל סיבה שהיא, יש לו תשלומים לברכה בכל זמן שירצה. לפי שברכה זו נתקנה כנגד קרבן תודה, ותודה יכול להביא כל זמן שירצה.

ש - האם ראוי לאחר את הברכה יותר משלושה ימים כדי לברכה בשבת ברוב עם, או עדיף לברכה בזמנה תוך שלושה ימים?

ת - נכון יותר לברך הגומל תוך שלושה ימים, בימי שני וחמישי בזמן קריאת התורה אפילו במנין מצומצם של עשרה, ולא לאחר עד השבת כדי לברכה ברוב עם.

ש - האם אפשר לצאת ידי חובת ברכת הגומל, בברכה של אדם אחר?

ת - מי שחייב בברכת הגומל, יכול להוציא אחרים ידי חובה, ובלבד שיכוון להוציאם ידי חובה וגם הם יקשיבו לברכה ויכוונו לצאת ידי חובתם. ואדרבה ראוי להנהיג זאת בכל בית כנסת מדי שבת בשבת, כדי למנוע טורח ציבור ולזכות מי שאינו יודע לברך בעצמו. וטוב שיכריז המברך, שהוא מכוון להוציא כל מי שרוצה לצאת ידי חובה בברכתו.

ש - האם נשים חייבות בברכת הגומל?

ת - נשים חייבות בברכת הגומל כדון האנשים. אולם כיון שצריכה לברך בפני עשרה, ואין כבודה של אשה לעמוד בפני האנשים, יכולה לברך באחד האופנים הבאים: תברך בפני עשרה אנשים בבית בחוגי בני משפחתה, כגון בעת עריכת סעודת הודיה וכדומה. או שתברך בעזרת נשים, וישמעו האנשים בתוך בית הכנסת את ברכתה. או שתצא ידי חובה בברכת אחד המתפללים. ועל כל פנים, אין בעלה יכול לברך בשבילה, אלא אם כן גם הוא נתחייב בברכה זו, שיכול להוציא את אשתו ידי חובה, כמו שנתבאר. ואם אין באפשרותה לברך או לצאת ידי חובה בכל אחד מהאופנים הנזכרים, תברך בפני בעלה או בני משפחתה אפילו בפחות מעשרה בלא שם ומלכות. אלא אם כן היא מבטלת אשכנז, שיכולה לברך בפניהם גם בשם ומלכות.

ש - האם יולדת צריכה לברך הגומל?

ת - יולדת צריכה לברך הגומל, כדון חולה שנתרפא. אולם כיון שעד שלושים יום היא בגדר חולה שאין בו סכנה אף על פי שהיא מרגישה בריאה לכל דבר, לא תברך אלא לאחר שלושים יום.

ש - האם קטן פחות משלוש עשרה שנה, מברך הגומל?

ת - קטן פחות משלוש עשרה שנה, אינו מברך ברכת הגומל, מפני שאינו יכול לומר "הגומל לחייבים טובות", שהרי אינו בר עושין. ואמנם יש אומרים שגם קטן מברך, מדיון חינוך. מכל מקום אין נוהגים כך במקומותינו, והוא בכלל דין ספק ברכות להקל. ואולם בקהילות שנהגו שגם הקטן מברך, יש להם על מי לסמוך, וכבר נתבאר שאין אומרים ספק ברכות להקל במקום מנהג.

ש - במקום שנהגו שאין הקטן מברך הגומל, האם אביו יכול לברך עליו ברכה זו?

ת - מי שנעשה נס לבנו הקטן שנתרפא מחוליו, יש מי שאומר שאביו מברך עליו הגומל. ואולם העיקר להלכה שאין ברכת הגומל מוטלת על אביו, ועל כן אינו יכול לברך במקומו. וטוב שיברך האב ברכת הגומל על בנו בלא שם ומלכות, כדי לצאת ידי חובת כל הדעות.

"נר ה' נשמת אדם"

העלו מוקדש לזיכרו ולעילוי נשמתו של כב' המרא דאתרא וראב"ד ב"ש

הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל

בר אסתר

ת.נ.צ.ב.ה.

"נפשו בטוב תלין וזרעו ירש ארץ"

על שולחנו של רבי עקיבא אוגר

הוא נהג לבקר לעיתים קרובות בעיר פוזנא (פוזנא) שבפולין. הסיבה הרשמית הייתה עסקי המסחר שלו, שחייבו אותו לצאת מביתו למסע אל העיר הגדולה, ואולם כל נסיעה כזו מילאה את ליבו התרגשות וציפייה. שכן לא רק סוחר היה האיש, אלא גם ובעיקר תלמיד חכם. שבכל רגע פגיו הנה בתורה. עסקיו האמיתיים היו עסקי הרוח. ובהם הנה מרבית זמנו. את הנסיעות לפוזנא ניצל גם למטרות האלה.

מיד עם הגיעו לפוזנא נהג לכוון את פעמיו אל בית מדרשו של הגאון רבי עקיבא איגר. בבוקר היה מתפלל שחרית במחיצת הגאון, ולאחר מכן היו השניים מתפללים בסוגיות עמוקות. זה היה מחזה לא שגרתי: הסוחר האורח ואחד מגדולי הדור עומדים שעות רצופות ונושאים ונותנים ב"ש" ובפוסקים. בראשונים ובאחרונים. זה שואל וזה משיב, האחד מביא ראיה לדבריו וחברו סותרה.

שהייתו של הסוחר בעיר נמשכה בדרך כלל ימים מספר, ולקראת נסיעתו בחזרה לביתו נהג לבוא אל רבי עקיבא איגר ולקבל ממנו את ברכת הדרך.

פעם אחת, כשנפגשו בבית הכנסת בבוקר היום האחרון לביקורו, הפתיע רבי עקיבא איגר את הסוחר בשאלה אם יש ברשותו דרכון חוקי ובעל תוקף.

האורח אישר שהוא נושא עמו דרכון כשר, וכל אחד ואחד מהם פנה לעיסוקיו בבית הכנסת. לאחר מחצית השעה חיפש רבי עקיבא איגר את האורח ושאלו שנית אם ברשותו דרכון. כששאל את שאלתו בפעם השלישית התמיה הדבר את האורח. הוא השיב לגאון: "יש ברשותי דרכון, ואם אתם מבקשים לראותו - אראנו לכם".

יצא האורח מכית הכנסת ופנה לאכסניה שבה השתכן. הוא חלק את תמיהתו עם בעל האכסניה. "לשם מה הגאון זקוק לדרכון שלי?", שאל.

"ייתכן שהרב מבקש להזמין אותך לסעודה בביתו", השיבו בעל האכסניה.

"מה הקשר בין הסעודה לדרכון?", התפלא הסוחר.

"הגאון מקפיד לשמור על חוקי המדינה, והלוא אסור לתושב העיר לארח בבתו שוהה בלתי חוקי. לכן ביקש לוודא ששהייתך כאן חוקית".

השערות של בעל האכסניה התאמתה כשבפתח האכסניה התייצב שליח מהגאון והזמין את האורח לסעודת פרידה על שולחנו של רבי עקיבא איגר בביתו.

הגאון קיבל את אורחו בסבר פנים יפות ובחמימות. הוא ליווה אותו אל השולחן הערוך בכל טוב. השניים נטלו את ידיהם והתיישבו לסעודה. עוד בטרם הוגשה המנה הראשונה כבר היו שקועים בשיחה תורנית עמוקה.

אורות עונג שבת

חידוש בהפנסת אורחים

'והוא יושב פתח האוהל' (יח, א). פעם אחת שאל **רבי שמחה בונם מפשיסחא** זיע"א את תלמידיו אם חידשו משהו במצוות הכנסת אורחים. השיב **רבי מנחם מנדל מקוצק** זיע"א כשבא אורח נודד, יש להראות לו את מקום לינתו קודם שמגיעים לו את הסעודה, כדי שיאכל בלב שקט.

לשפיעה לא קר

'והוא יושב פתח האוהל' (יח, א). שאלו את **רבי נחום מצ'רנוביל** זיע"א, מדוע נאמר **במסכת שבת** (קכו, א). גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה. השיב להם, כשעומד יהודי בחוץ בחורף, רועד מקור, אם לא ימהרו לפתוח לו את הדלת, הוא עלול לקפוא ולהוציא את נשמתו, לעומת זאת, השכינה אש אוכלת היא, לא יהיה קר לה גם אם תמתין מעט.

מדבה תחילה

'והוא יושב פתח האוהל' (יח, א). כשהיו מגיעים אורחים עניים לרבי אליעזר זיע"א אביו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, היה נותן להם נדבה קודם שהושיבם לסעודה, כדי שיאכלו בשמחה ובטוב לבב.

העשיר הקבצן

'והוא יושב פתח האוהל' (יח, א). **רבי שניאור זלמן חייקין** זיע"א הסבא **רבא של הרבי**, היה אחד מעשירי העיר פודברנקא. הוא היה פזרן גדול לכל דבר שבצדקה, ובמיוחד השתדל בהכנסת אורחים. דרכו הייתה לשבת עם בגדים פשוטים בבית המדרש בין העניים, והאורחים שלא הכירוהו סברו שהוא אחד מהם. כששמע משהו מתלונן שהוא רעב, היה אומר לו, יש כאן אדם ששמו זלמן חייקין, ובביתו מגיעים ארוחות חנים לעניים, וגם אני אכלתי שם. לאחר התפילה היה הולך עם העניים לביתו, פותח את ארונות המטבח ומגיש ארוחות לעניים. אלה שלא הכירוהו היו מסננים מפהים "הוי, קבצן נטול דרך ארץ, לוקח מהמטבח בלי רשות..."

זריזות בפלאה

'וישכם אברהם בבוקר' (כב, ג). אומר **בעל התניא** זיע"א מפרש רש"י נזדרז למצווה. זריזותו של אברהם אבינו ע"ה היא העומדת לעד לנו ולבנינו עד עולם, כי העקדה עצמה אינה נחשבת כל כך לניסיון גדול, לערך מעלת אברהם אבינו, שהרי ה' דיבר בו וציווהו לעקוד את בנו, אלא הפלא והחידוש בניסיון העקדה היה בזריזות הפלאה של אברהם אבינו לקיים את המצווה, להראות שמחתו וחפצו ולמלאות רצון קונו, ולעשות נחת רוח ליוצרו. **הרבי הרי"צ** אמר הפיקח עושה מיד, הטיפש דוחה למחר.

בית דין צדק לענייני ממונות

שע"י הרבנות והמועצה הדתית באר שבע לפרטים: הרב אלעזר ביטון שליט"א

נייד: 052-7670510

לוח זמנים שבועי

יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
יח' מרחשון (9.11.25)	י' מרחשון (10.11.25)	כ' מרחשון (11.11.25)	כ"א מרחשון (12.11.25)	ב' מרחשון (13.11.25)	ג' מרחשון (14.11.25)	ד' מרחשון (15.11.25)
4:55	4:56	4:57	4:58	4:59	5:00	5:01
5:01	5:02	5:03	5:04	5:05	5:06	5:07
6:05	6:06	6:07	6:08	6:09	6:10	6:10
8:09	8:10	8:11	8:11	8:12	8:12	8:13
8:42	8:42	8:43	8:43	8:44	8:44	8:45
9:36	9:36	9:37	9:37	9:37	9:38	9:38
11:25	11:25	11:25	11:25	11:25	11:25	11:25
11:55	11:55	11:55	11:55	11:55	11:55	11:56
15:53	15:52	15:52	15:51	15:51	15:50	15:50
16:48	16:47	16:46	16:46	16:45	16:45	16:44
17:01	17:00	16:59	16:59	16:58	16:58	16:57

שבת שלום!

* תוכן המודעות באחריות המפרסמים בלבד. ט.ל.ח.

בתוך זמן קצר צללו לעומקם של קושיות וסברות, פלפולים ותירוצים. שעה ארוכה שטו השניים במרחבי ים התורה ושכחו לגמרי את הסעודה הממתנית להם. הזמן חלף, ולפתע התעורר הגאון רבי עקיבא איגר.

"נברך ברכת המזון?", הציע לאורח, בסוברו כי כבר סיימו לסעוד. "הלוא חכמינו זיכרונם לברכה כבר קבעו שאורח מברך", ונוסף על כך אתה כוהן. מכבד אני אותך בזימון לברכת המזון".

האורח הופתע מן הדברים. האומנם לא הבחין הגאון כי טרם החלו לאכול, וכבר הוא מבקש לתחם את הסעודה? עם זה לא היה לו נעים להעמיד את רבי עקיבא על טעותו. לפתע הבויק רעיון במוחו, והוא פתח וקרא בקול: "יברכך ה' וישמרך! יא' ה' פניך אליו ויחונך! יישא ה' פניו אליך וישם לך שלום!".

"מה פשר הליצנות הזאת?", הופתע רבי עקיבא איגר.

"זו דרכי לברך כשאני מתבקש לברך לפני הסעודה", השיב האורח.

באותו רגע הבין רבי עקיבא את טעותו ומיד ביקש מבני ביתו להגיש את המנה הראשונה. כשסיימו לסעוד, חזר הגאון וביקש לכבד את האורח בזימון לברכת המזון.

כעת סירב האורח לקבל את הכיבוד. "כבודו צריך לזמן, שהרי הוא בעל הבית, ואף נהג בי עין טובה. והרי נאמר בספר משלי 'טוב עין הוא יבורך'. ואמרו על כך חז"ל במסכת סוטה: 'וטוב עין הוא יברך'. כפי שמבאר זאת הרמ"א".

"ובכן", השיב מיד הגאון, "אם אכן בעל הבית אני, אסתמך אפוא על דברי הגמרא במסכת פסחים 'כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה', ואבקש ממך לברך". כעת לא היה האורח יכול לחמוק עוד, הרים את כוס היין ובירך.

בטרם נפרדו ביקש האורח את ברכתו של הגאון, ובתוך הדברים אמר: "הלוא אמרו חז"ל 'אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך'". כוונתו הייתה לומר שאפילו ברכת הדיוט חשובה ובעלת משמעות, ועל אחת כמה וכמה ברכתו של רבי עקיבא איגר.

ואולם מיד קלט הסוחר כי מהדברים יכול להשתמע שהגאון הוא 'הדיוט' כביכול. הוא מיהר להתנצל ואמר: "התכוונתי לפרש את דברי חז"ל שלא יהיה קל בעיני תלמיד חכם לתת ברכה לאיש הדיוט".

"הנה לך", חייך רבי עקיבא במאור פנים. "מוטב אשאר אני 'הדיוט' מלהכניס פירוש מעוות בדברי חז"ל!".

לעילוי נשמת

הרב יוסף שלמה טריקין זצ"ל

בר עליה ז"ל

והרבנית רחל טריקין ע"ה

בת סימ"ז"ל

ת. נ. צ. ב. ה.